

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 858 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixolingvistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Xuzra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
<i>Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
<i>Inoyatova Zulfiya Xamdamovna</i>	
Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
<i>Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi</i>	
Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish	203
<i>Kayumov Oybek Achilovich</i>	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
<i>Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
<i>Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna</i>	
Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish	214
<i>Rayimova Shahlo Sobirjon qizi</i>	
STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari	217
<i>Toshev Elbek Choriyevich</i>	
Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
<i>Usmanov Botir Allaberdievich</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
<i>Xalilova Dilnoza Furkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni	230
<i>Xodiyeva Dilrabo Pirimovna</i>	
Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education	233
<i>Yunusova Nodira Akhmadjanovna</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari	237
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
The Psychological Impact of Social Media on Youth	242
<i>Dilfuza Qarshiboyeva</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	246
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Dizartriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
<i>Pardayeva Muxlisa</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
<i>Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi</i>	
Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
<i>Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar	264
<i>Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi</i>	
“Personal learning assistant” vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
<i>Ravshanova Dildora Sagdullayevna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
<i>Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich</i>	
Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida) ..	283
<i>Pardaboyev Doston</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari	286
<i>Xaydarova Mavluda Mo'ydinjon qizi</i>	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiqqa o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	390
<i>Asobayeva Noila Samatovna</i>	
Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish	395
<i>Axmedova Zebixon Siddikovna</i>	
Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar	399
<i>Boliyev Uchqun Ismatovich</i>	
Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts.....	402
<i>Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna</i>	
Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics	405
<i>Farkhod Kholmatov</i>	
Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni.....	413
<i>G'oibov Yusufali Buxoraliyevich</i>	
Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi	417
<i>G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna</i>	
1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili.....	420
<i>Haydarov Farhod Imazarovich</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	423
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	427
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	430
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoxon Zohidjon qizi</i>	
Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры	433
<i>Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.</i>	
Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari.....	436
<i>Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna</i>	
Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages	440
<i>Muminova Feruza Muratdjanovna</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari	443
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi	447
<i>N. I. Xalilova</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	450
<i>Omanqulova Shohida Nematillo qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi	455
<i>O'tkirova Zuhraxon Ahmedjanovna</i>	
Developing Listening and Speaking Skills in Middle School	458
<i>Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi</i>	
Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	461
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari.....	464
<i>Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari	467
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna</i>	

Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari.....	470
<i>Solijonova Mavluda Zokir qizi</i>	
Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarining harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich</i>	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
<i>Xalmatova Nasiba Bozorboyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari.....	485
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
<i>Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna</i>	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
<i>Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li</i>	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
<i>Дустова Дилдора Собиржановна</i>	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
<i>Нодира Азаматова</i>	
O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyalanuvchilarning ijtimoiy-hissiy rivojlanishini tarkib toptirishning o'ziga xos tamoyillari	505
<i>Mahmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza</i>	
Musiq ta'limi yo'nalishi talabalarida qo'shiq ijrochiligi malakalarini rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	509
<i>Murodov Mirshoxid Burxanovich</i>	
Umummuhandislik fanlarini o'qitish jarayonida muhandislik oliy ta'lim muassasalari talabalarining texnologik kompetentligini shakllantirish	513
<i>Kiyomov Abdulla Xaytaliyevich</i>	
Психолого-педагогический анализ использования исторических материалов на уроках математики в начальных классах.....	520
<i>Джавлиева Гулнара Раушановна</i>	
Transport vositalari muhandisligida virtual reallik va simulyatsiyaga asoslangan ta'lim texnologiyalarini joriy etish: amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishga tizimli yondashuv	529
<i>Tashpulatov Boyburi Baymurotovich</i>	
Adaptiv texnologiyalar va ularning ta'lim tizimidagi o'rni.....	533
<i>Quchqarova Dilnavoz Shaymaxammat qizi</i>	
Talaba-yoshlarda futbol mashg'ulotlari asosida jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari	538
<i>Alimov Tojiddin Yaxshibayevich</i>	
Milliy madaniy meros asosida talabalarda ijtimoiy va axloqiy mas'uliyatni rivojlantirish.....	542
<i>Nomanov Kozimjon Kamoliddinovich</i>	
Innovatsion o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda mayda motorikani rivojlantirish yo'llari	546
<i>Nuritdinova Xurshida Norpulatovna, Azimova Umida To'ra qizi</i>	
Pedagogical opportunities for developing productive skills in english language learning	549
<i>Shohida Otahanova</i>	
Bosh miya o'smasi bo'lgan maktab o'quvchilariga zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanib darslarni tashkil etish.....	552
<i>Xakimova Gulshat Abdusalomovna, Nurmuhammedova Ruxshoda Mirsodiq qizi</i>	

Traits of Oral Fluid Biochemistry and Physical Chemistry in Children Exhibiting Abnormalities Post-Uranoplasty	557
Anvarova Muhtasar Anvarovna	
O'simliklarning abiotik stresslarga chidamliligini oshirishda crispr/cas texnologiyasining ahamiyati	561
Saidmurodov Saidali Chori o'g'li, Lutfullayev Nodir Abdusattor o'g'li, Turayev Ozod Sunnataliyevich, Dulanazarov Abror Anvar o'g'li, Xayitova Shahlo Davlatovna	
Zamonaviy sharoitlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlarini xorijiy tajribalar asosida boshqarish tizimini takomillashtirish	566
Sotimova Barno Marufjonovna	
Tasviriy san'at fanini o'qitishda milliy san'at elementlaridan foydalanishning ayrim metodlari	570
Abdullayev Sayfulla Fayzullayevich, Abdullayev Suxrob Sayfullayevich, Zikrillayeva Visola Hamrayevna	
Метод, основанный на построении симметрии при делении угла с недоступной вершиной	576
Эсонов Мунавваржон Муқимжонович	
Innovatsion yondashuv asosida talabalarni muhandislik faoliyatiga tayyorlash pedagogik muammo sifatida.....	579
Hamraqulov Yorqin Murtazaqulovich	
Internet tizimida muloqotning gendorologik tipologiyasi	584
Raxmonova Barno Odilovna	
Bolalarga xos nutq muhitida etiketning ahamiyati	587
Temirova Nargiza Davlat qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda virtual reallik asosidagi texnologiyalardan foydalanish.....	590
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Teshaboyeva Zamira Sabirovna, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Hozirgi kun pedagogi.....	594
Dehqanova Muborakxon G'iyeziddin qizi	
"Avesto"dagi ta'limiy-axloqiy qarashlarning nazariy asoslari va pedagogik ahamiyati	598
Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi	
Ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-pedagogik muammolarning shakllanish omillari va bartaraf etish yo'llari	602
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna	
Oliy ta'lim muassasalarini xalqaro reytinglarga tayyorlashda strategik menejmentning o'rni va ahamiyati.	607
Mannonova Barno	
Scientific-Theoretical Bases of Developing Students' Creative Ability Through Folk Practical Art	611
Ruziyeva Mekka Shukhrat kizi	
3-sinf ona tili darslarida integratsion yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	615
Jurayeva Dildora Ilhom qizi, Mambetova Lobar Mirzavali qizi	
Kurash mashg'ulotlari jarayonida texnik-taktik ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	618
Soatov E. M.	
Talabalarining mustaqil ta'limini tashkil etishga asoslangan dasturiy ta'minot yaratish mohiyati	623
Janabergenova Aysuliy Jaksilikovna	
Maxsus pedagogning kasbiy kompetentligi: zamonaviy yondashuvlar va muammolar	626
Shodiyeva Gulchiroy Nurqosimovna	
O'zbek va qoraqalpoq tillarini integratsiyalashgan holda o'qitishda raqamli texnologiyalarning o'rni.....	631
Mapruza Embergenova	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda o'quv-bilish faoliyatini shakllantirishda neyropedagogik usullardan foydalanishning ahamiyati	636
Jumayeva Maxbuba O'ktam qizi	
Inklyuziv ta'lim muhitida musiqa darslarini tashkil etishning uslubiy asoslari	641
Narzikulov Javohir Ikromovich	
Диагностический потенциал формирования критического мышления в оценке нравственной воспитанности студентов педагогических вузов.....	645
Азимова Гулрухбону, Абдувалиева Мухайё	

Musiqa darslarida 4K kompetensiyalarini rivojlantirishning imkoniyatlari va pedagogik shart-sharoitlari....	652
<i>Ochilova Mohinur</i>	
Oliy ta'limda fransuz tilini o'qitishda qr-kod texnologiyalarining samaradorligi	656
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Смарт-технологии как инструмент повышения эффективности управления	660
<i>Байбаева Мухайё Худайбергеновна, Дехконова Мохларойим Бахтиёржон кизи</i>	
Odam markaziy asab tizimi taraqqiyoti va uni rivojlantirishning amaliy yechimlri.....	664
<i>Mirzayeva Nodira Abduxamidovna</i>	
Mentimeter dasturi va uning ta'lim jarayonidagi ahamiyati.....	669
<i>Djabbarova Xabiba Kuvandikovna</i>	
Talabalarda fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirishda yangi renessans pedagogikasining o'rni.....	673
<i>Qlicheva Go'zal Chorshanbiyevna</i>	
Kognitiv rivojlanish zamonaviy ta'lim nazariyasida kompleks fenomen sifatida	678
<i>Abdullayeva Madina Baxtiyor qizi</i>	
Kursantlarning maxsus chidamkorligini oshirishda qo'llaniladigan vosita va usullar	681
<i>I. B. Bobomuratov</i>	
The Main Aspects of the Development of Digital Literacy in Higher Pedagogical Education	685
<i>Yusupova Go'zal Oybek qizi</i>	
Conceptual Approaches to Understanding Fanaticism Among Female Adolescents.....	689
<i>Sobirova Sojidxon Akramjon qizi</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarida basketbol texnika va taktikasini shakllantirishning pedagogik asoslari.....	692
<i>Bobojonov Nozimjon Ne'matjonovich, Sirojiddin Nasriddinov Salohiddin o'g'li</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida musiqa nazariyasi va solfedjio darslarining pedagogik xususiyatlari	695
<i>Bobojonova Zeboxon Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida integrativ yondashuv asosida ekologik madaniyatni rivojlantirish ..	699
<i>Istamov Zavqiddin Sa'dulloevich</i>	
Talabalar identiteti va ularga ijtimoiy tarmoqlar ta'sirining global ahamiyati	702
<i>N. T. Tojiboyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishning zamonaviy usullari	707
<i>Narzullayev Mavlonbek Zikrillo o'g'li, Ostonov Zafar Zamonovich</i>	
Ta'lim metodlari va usullarini modernizatsiya qilish asosida ilmiy tadqiqot madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tizimi.....	710
<i>Olimov Temir Xasanovich</i>	
Changes in Adolescents' Communication Under the Influence of Social Media: Emotional Intelligence and Internet Addiction Issues	715
<i>Salomov Shamsiddin Sabokhiddin Ugli</i>	
O'smir qizlarning jismoniy rivojlanishini takomillashtirishda defile mashqlaridan foydalanish metodikasi ...	720
<i>Shaxbazova Gulrux Orifjon qizi, Abdullayeva Maxbuba</i>	
Umumta'lim maktablari musiqa madaniyati darslarida o'quvchilarning divergent fikrlashini shakllantirish metodikasi.....	724
<i>Ubaydullayeva Nazokat Ibodullo qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining pedagogik ko'nikmalarini rivojlantirish: nazariy asoslar, amaliy modellar va innovatsion yondashuvlar	728
<i>Umurzoqova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Talaba-yoshlar jismoniy madaniyat va sportini rivojlantirishning strategik imkoniyatlari	733
<i>Yusupxo'jayev Oxunjon Shuxrat o'g'li</i>	
Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari.....	737
<i>Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna</i>	
Компенсация трудностей в обучении детей младшего школьного возраста, находящихся на длительном лечении	742
<i>Алимова Нигора Исраиловна, Холлиева Нодира Хайтмуратовна</i>	

Формирование профессиональных компетенций будущих художников через освоение узбекского орнамента в системе заданий по композиции.....	745
Д. Б. Бабаева	
Методика и подходы обучения речи в школьной практике	750
Шарипов Одилжлон Гуломжон угли	
Iqtidorli talabalarni aniqlash va rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar	754
Abdiyeva E'zoza Beknazar qizi	
Innovatsion menejment tizimida malakali kadrlar tayyorlashning samarali mexanizmlari	759
Hikmatova Niginabonu Siddiq qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida o'qituvchilarni anonim baholash tizimining ishonchligi va pedagogik samaradorligini baholash.....	764
Maksudova Aziza Ikramdjanovna, Akramxo'jayev Yo'ldoshxo'ja Tursunxo'jayevich, Avezov Toshtemir Abdualiyevich, Abdullayeva Maftuna Shonazarovna	
Raqamli ta'lim muhitida mexanikani o'qitishning pedagogik muammolari.....	771
Choriyev Islom G'ayratovich	
Musiqqa mashg'ulotlarida sun'iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari.....	775
Siddiqova Gulnoza Sharaviddinovna, Bahora Akbarova	
Moychechak yetishtirishda mineral va organik o'g'itlarning ta'siri	778
Jabbarova Nigina Zoxidjon qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv sharoitida bo'lg'usi matematika o'qituvchisining metodik tayyorgarligini takomillashtirish	783
Esonov Munavvarjon Mukimjonovich, Xabibullayev Islomjon Soyibjon o'g'li	
Специфика формирования математического мышления студентов вузов посредством модуля "векторы"	786
Эсонов Мунавваржон Мукимжонович, Салихов Амир Тимурович	
Autizm spektri buzilishiga ega bolalar oilalarida sibling munosabatlarining nazariy-metodologik asoslari..	790
Rayimova Gulchehra Utkur qizi	
Особенности использования инструментов управления проектами: отраслевой подход.....	794
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maxsus ehtiyojli bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etishda qiyinchiliklar va samarali strategiyalar.....	800
Abdalimova Iroda Ummatqul qizi	
Manzara janrining tasviriy san'atdagi o'rni: ekologik-estetik mazmuni va ta'limiy imkoniyatlari	805
Abdumajidova O'g'loy Ravshanjon qizi	
E-Assessment vositalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va funksional imkoniyatlari.....	809
Abdumannopov Murodjon Ilxomjon o'g'li	
Masofaviy ta'lim jarayonida talabalar faolligini oshirishning interfaol metodlari.....	813
Abduvaxobov Shohruhbek Ikromjon o'g'li	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarini tayyorlashdagi muammolar	816
Davlatova Furuza Kamolovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim va zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalari orqali o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish	820
Hayitov Abdurasul Eshdaviatovich, Xolboyeva Nigina Uchqunovna, Ravshanov Asliddin Ulug'bek o'g'li	
Sport gimnastikasida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning pedagogik va amaliy jihatlari.....	826
Karimov Doniyor Komil o'g'li	
Neyropsixologiya va neyropedagogikaning shakllanishi va rivojlanish tarixi.....	830
N. O. Saidova	
Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya ishining nazariy asoslari.....	833
Nosirova Shoxsanam Negmat qizi	
Maxsus pedagogning kasbiy kompetentligi: zamonaviy yondashuvlar va muammolar	837
Shodiyeva Gulchiroy Nurqosimovna	
O'quvchilarning kreativ tafakkurini shakllantirishda tasviriy san'at va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish.....	841
Tulaganov Jahongir Abdimurot o'g'li	

Vizual ta'lim texnologiyalari yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini diagrammaviy masalalar yordamida rivojlantirish	845
Usmonova Shahlo Saidjon qizi	
Biologiya darslarida o'quvchilarning ilmiy xabardorlik kompetensiyasini shakllantirishda mashq va masalalardan foydalanish metodikasi	849
Yakubova Fotima Xamza qizi	
Система духовных ценностей в современной русской прозе (а. волос "сирийские розы")	853
Ольга Чангировна Хегай	
Alohida yordamga muhtoj bolalar toifalari va ularning pedagogik-psixologik tasnifi	856
Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi	

Hayitov Abdurasul Eshdavlatovich
Termiz davlat pedagogika instituti,
Kimyo-biologiya kafedrasida katta o'qituvchisi

BIOLOGIYA DARSLARIDA MUAMMOLI TA'LIM VA ZOOLOGIYA FANINI O'QITISHDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ORQALI O'QUVCHILARNING KREATIV FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISH

Xolboyeva Nigina Uchqunovna
Termiz davlat pedagogika instituti,
Biologiya ta'lim yo'nalishi 4-kurs talabasi

Ravshanov Asliddin Ulug'bek o'g'li
Termiz davlat pedagogika instituti,
Biologiya ta'lim yo'nalishi 4-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada biologiya darslarida muammoli o'qitish metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish va ta'lim samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Tadqiqot davomida muammoli vaziyatlar, STEAM integratsiyasi asosida o'qitishning afzalliklari, dars jarayonida qo'llaniladigan usullar, loyiha va tajribalar misolida o'quvchilarning ilmiy fikrlash, muammo yechish, ijodkorlik, ekologik savodxonlik hamda raqamli madaniyat kabi kompetensiyalarining shakllanishi o'rganildi. Muammoli savollar hamda interfaol metodlar yordamida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tahliliy yondashuvi va ijodiy tafakkurini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan. Pedagogik tajriba natijalari biologiya darslarida muammoli o'qitish metodining qo'llanilishi o'quvchilarning bilim darajasi, darsga qiziqishi va kreativ fikrlash ko'rsatkichlarini oshirishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: biologiya ta'limi, muammoli o'qitish metodi, kreativ fikrlash, interfaol metodlar, pedagogik texnologiya, ta'lim samaradorligi. STEAM ta'limi, zoologiya, biologiya ta'limi, innovatsion pedagogika, fanlararo integratsiya, raqamli texnologiyalar, 3D modellashirish, virtual laboratoriyalar, kreativ fikrlash, ilmiy izlanish, kompetensiya yondashuvi, interaktiv metodlar, tajriba-sinov ishlari.

Abstract: This article discusses the issues of developing students' creative thinking and increasing educational efficiency through the use of the problem-based teaching method in biology lessons. During the study, the advantages of teaching based on problem situations, STEAM integration, methods used in the lesson process, the formation of students' competencies such as scientific thinking, problem solving, creativity, environmental literacy, and digital culture were studied using the example of projects and experiments. It was found that lessons organized using problem questions and interactive methods have a positive effect on the development of students' independent thinking, analytical approach, and creative thinking. The results of pedagogical experience showed that the use of the problem-based teaching method in biology lessons increases students' knowledge level, interest in the lesson, and creative thinking indicators.

Key words: biology education, problem-based teaching method, creative thinking, interactive methods, pedagogical technology, educational efficiency. STEAM education, zoology, biology education, innovative pedagogy, interdisciplinary integration, digital technologies, 3D modeling, virtual laboratories, creative thinking, scientific research, competency approach, interactive methods, experimental work.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы развития творческого мышления учащихся и повышения эффективности обучения посредством использования проблемно-ориентированного подхода в уроках биологии. В ходе исследования на примере проектов и экспериментов изучались преимущества обучения на основе проблемных ситуаций, интеграции STEAM-подхода, методов, используемых в процессе урока, формирования у учащихся таких компетенций, как научное мышление, решение проблем, креативность, экологическая грамотность и цифровая культура. Было установлено, что уроки, организованные с использованием проблемных вопросов и интерактивных методов, оказывают положительное влияние на развитие самостоятельного мышления, аналитического подхода и творческого мышления учащихся. Результаты педагогического опыта показали, что использование проблемно-ориентированного подхода в уроках биологии повышает уровень знаний учащихся, интерес к уроку и показатели творческого мышления.

Ключевые слова: биологическое образование, проблемно-ориентированный подход, творческое мышление, интерактивные методы, педагогические технологии, эффективность обучения. STEAM-образование, зоология, биологическое образование, инновационная педагогика, междисциплинарная интеграция, цифровые технологии, 3D-моделирование, виртуальные лаборатории, творческое мышление, научные исследования, компетентностный подход, интерактивные методы, экспериментальная работа.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning bilim olish jarayonida faol ishtirok etishi, mustaqil fikrlashi va kreativ yondashuvga ega bo'lishi muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ta'lim jarayonida o'quvchilarni faqat tayyor bilim bilan ta'minlash emas, balki ularning tahliliy fikrlashini rivojlantirish ham muhim pedagogik vazifalardan biridir. Ayniqsa tabiiy fanlarni o'qitishda o'quvchilarning ilmiy tafakkurini shakllantirish katta ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy ta'limning asosiy yo'nalishlaridan biri – o'quvchilarni XXI asr kompetensiyalari bilan qurollantirish, ya'ni tanqidiy fikrlash, ilmiy izlanish ko'nikmalari, kreativ yondashuv, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish kabi malakalarni rivojlantirishdir. STEAM ta'lim texnologiyalari aynan shu maqsadga xizmat qiluvchi integrativ yondashuv bo'lib, u tabiiy fanlarni san'at, texnologiya va matematika bilan uzviy bog'lab o'qitishni ko'zda tutadi.

Biologiya fani tirik organizmlar, ularning tuzilishi, rivojlanishi hamda ekologik jarayonlarni o'rganishga qaratilgan bo'lib, bu jarayonlarni tushunishda o'quvchilarning kuzatish, tahlil qilish va xulosa chiqarish qobiliyatlarini muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun biologiya darslarida o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladigan innovatsion pedagogik metodlardan foydalanish zarur.

Muammoli o'qitish metodi ana shunday samarali pedagogik metodlardan biri hisoblanadi. Bu metod o'quvchilarni muammoli vaziyatga duchor qilish orqali ularni mustaqil fikrlashga, muammoni tahlil qilishga va yangi g'oyalar ishlab chiqishga undaydi. Biologiya darslarida muammoli vaziyatlarni yaratish o'quvchilarning bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

XXI asrda ta'lim jarayonining modernizatsiyasi global tendensiyalar ta'sirida yangi pedagogik yondashuvlarga ehtiyojni kuchaytiradi. Ayniqsa tabiiy fanlarning amaliy ahamiyatini oshirish, o'quvchilarda ilmiy fikrlash, tadqiqotchilik va texnik kreativlikni shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan STEAM ta'lim texnologiyalari o'quv jarayonini innovatsion, integrativ va tadqiqotga yo'naltirilgan holga keltirishning eng samarali vositalaridan biri bo'lib bormoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi biologiya darslarida muammoli o'qitish metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish va pedagogik samaradorlikni oshirish imkoniyatlarini aniqlashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy ta'lim tizimida biologiya fanini o'qitishda o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, muammoli ta'lim metodlari hamda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va ilmiy tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirishda samarali vosita sifatida qaralmoqda. Shu sababli pedagogika va biologiya ta'limi metodikasiga oid ilmiy adabiyotlarda mazkur yondashuvlarning nazariy asoslari va amaliy ahamiyati keng yoritilgan.

Pedagogika fanida muammoli ta'lim (problem-based learning) o'quvchilarning faol bilish jarayonini tashkil etishga qaratilgan samarali metodlardan biri sifatida e'tirof etiladi. Muammoli ta'lim jarayonida o'qituvchi o'quvchilar oldiga ilmiy muammo yoki muammoli vaziyat qo'yadi, o'quvchilar esa ushbu muammoni mustaqil tahlil qilish, taxminlar ilgari surish va yechim topish orqali bilimlarni o'zlashtiradilar. Tadqiqotchilar ta'kidlashicha, muammoli ta'lim metodlari o'quvchilarning mantiqiy, tahliliy hamda kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Biologiya darslarida muammoli ta'lim metodlaridan foydalanish ayniqsa samarali hisoblanadi. Chunki biologiya fani tabiiy jarayonlar, organizmlar tuzilishi va ularning o'zaro munosabatlarini o'rganishga asoslangan bo'lib, unda turli ilmiy muammolar va tadqiqot vaziyatlari ko'p uchraydi. Muammoli vaziyatlar yaratish orqali o'quvchilar biologik jarayonlarni chuqurroq tahlil qilishga, sabab-oqibat bog'lanishlarini aniqlashga va mustaqil xulosalar chiqarishga o'rganadilar.

So'nggi yillarda biologiya va zoologiya fanlarini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ham keng rivojlanmoqda. STEAM yondashuvi fan (Science), texnologiya (Technology), muhandislik (Engineering), san'at (Art) va matematika (Mathematics) yo'nalishlarini integratsiyalashgan holda o'qitishni nazarda tutadi. Bu yondashuv o'quvchilarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki amaliy va ijodiy faoliyatini ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zoologiya fanini o'qitishda STEAM texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarga hayvonlar dunyosini turli fanlar integratsiyasi asosida o'rganish imkonini beradi. Masalan, hayvonlarning harakat mexanizmini o'rganishda fizika va biologiya bilimlari uyg'unlashtiriladi, hayvonlar yashash muhiti va ekologik tizimlarni o'rganishda esa geografiya, ekologiya va matematika elementlari qo'llaniladi. Shuningdek, o'quvchilar turli loyihalar, modellar va tajribalar orqali ilmiy izlanish faoliyatiga jalb etiladi.

Xorijiy pedagogik tadqiqotlarda ham muammoli ta'lim hamda STEAM texnologiyalarining o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishdagi ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Tadqiqotchilar fikriga ko'ra, interfaol ta'lim metodlari va integratsiyalashgan STEAM yondashuvi o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi, muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi hamda ularning ilmiy-tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantiradi.

O'zbek olimlari tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda ham biologiya darslarida muammoli ta'lim va innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini faollashtirishda muhim omil ekanligi qayd etilgan. Ularning fikriga ko'ra, biologiya va zoologiya fanlarini o'qitishda STEAM texnologiyalarini qo'llash o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, ularni mustaqil izlanishga yo'naltirish hamda amaliy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqot ishida biologiya darslarida muammoli ta'lim hamda zoologiya fanini o'qitishda STEAM texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish samaradorligini aniqlash maqsadida bir qator ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi.

- *Birinchi*dan, ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish metodi qo'llanildi. Ushbu metod yordamida pedagogika, biologiya ta'limi metodikasi hamda STEAM ta'lim texnologiyalariga oid ilmiy manbalar o'rganilib, tadqiqot mavzusining nazariy asoslari tahlil qilindi.
- *Ikkinchi*dan, kuzatish metodidan foydalanildi. Bu metod orqali biologiya darslarida muammoli ta'lim hamda STEAM texnologiyalaridan foydalanish jarayoni kuzatilib, o'quvchilarning faolligi, kreativ fikrlashi va darsdagi ishtiroki o'rganildi.
- *Uchinchi*dan, pedagogik tajriba (eksperiment) metodi qo'llanildi. Tajriba jarayonida biologiya va zoologiya darslarida muammoli ta'lim metodlari hamda STEAM texnologiyalari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatiga ta'siri tahlil qilindi.
- *To'rtinchi*dan, so'rovnomalar va suhbat metodlari orqali o'quvchilar va o'qituvchilarning muammoli ta'lim va STEAM texnologiyalariga bo'lgan munosabati hamda ularning ta'lim jarayonidagi samaradorligi aniqlashtirildi.
- *Beshinchi*dan, natijalarni tahlil qilish va umumlashtirish metodi orqali tajriba jarayonida olingan ma'lumotlar tizimlashtirilib, ularning ilmiy xulosalari ishlab chiqildi.

Natijada qo'llanilgan metodlar biologiya darslarida muammoli ta'lim hamda zoologiya fanini o'qitishda STEAM texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik samaradorligini aniqlash imkonini berdi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot umumta'lim maktabining 8-sinf o'quvchilari orasida olib borildi. Tajribada jami 60 nafar o'quvchi ishtirok etdi.

1. Tajriba guruhi: 30 nafar o'quvchi (muammoli o'qitish metodi qo'llanildi)
2. Nazorat guruhi: 30 nafar o'quvchi (an'anaviy metod)

Tadqiqot davomida quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. **Pedagogik kuzatish metodi.** Biologiya darslarida o'quvchilarning darsdagi faolligi, muammoli vaziyatlarga munosabati hamda ijodiy fikrlash jarayoni kuzatildi.
2. **Pedagogik tajriba-sinov metodi.** Tadqiqot umumta'lim maktabining 8-sinf o'quvchilari ishtirokida o'tkazildi. Tajriba va nazorat guruhlarini tashkil etildi. Tajriba guruhida biologiya darslari muammoli o'qitish metodlari asosida olib borildi, nazorat guruhida esa an'anaviy metodlar qo'llanildi.
3. **Savolnoma va test metodlari.** O'quvchilarning kreativ fikrlash darajasi va biologiya faniga qiziqishini aniqlash uchun maxsus test topshiriqlari va savolnomalar o'tkazildi.
4. **Statistik tahlil metodi.** Olingan natijalar taqqoslab tahlil qilindi.

Muammoli o'qitish jarayonida quyidagi usullar qo'llanildi:

- muammoli savollar berish;
- biologik jarayonlar asosida muammoli vaziyatlar yaratish;
- guruhli muhokama;
- bahs-munozara tashkil etish.

Masalan, ekologiya mavzusida quyidagi savol berildi:

“Ekotizimdagi ayrim hayvon turlarining yo'qolib ketishi tabiat muvozanatiga qanday ta'sir ko'rsatadi?”

Bu savol o'quvchilarni ekologik muammolar haqida fikrlashga undaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Biologiya darslarida muammoli ta'lim metodlari hamda zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan tadqiqot ishlari muayyan pedagogik natijalarni ko'rsatdi. Tajriba-sinov jarayonida biologiya darslari muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilib, o'quvchilarni mustaqil fikrlash, ilmiy farazlar ilgari surish va muammolarni yechish faoliyatiga jalb etishga alohida e'tibor qaratildi.

Tadqiqot davomida muammoli ta'lim metodlaridan foydalanilgan darslarda o'quvchilarning bilish faolligi sezilarli darajada oshgani kuzatildi. O'quvchilar biologik hodisalar va jarayonlar yuzasidan mustaqil ravishda fikr yuritish, savollar qo'yish va ilmiy xulosalar chiqarishga intildilar. Muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirib, ularning o'rganilayotgan mavzuga nisbatan qiziqishini kuchaytirdi.

Zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llash esa o'quvchilarning fanlararo integratsiya asosida bilimlarni egallashiga imkon yaratdi. Dars jarayonida hayvonlarning tuzilishi, hayot faoliyati va ekologik xususiyatlarini o'rganishda turli amaliy tajribalar, modellashtirish ishlari, loyiha faoliyati hamda axborot texnologiyalaridan foydalanildi. Bu esa o'quvchilarning ilmiy-tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga hamda ularning ijodiy yondashuvini shakllantirishga xizmat qildi.

Tajriba-sinov natijalari shuni ko'rsatdiki, muammoli ta'lim va STEAM texnologiyalari asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasi, darsdagi faolligi hamda kreativ fikrlash ko'rsatkichlari an'anaviy ta'lim usullari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarga nisbatan yuqori bo'ldi. Ayniqsa, guruhli loyihalar, muammoli topshiriqlar va amaliy tadqiqot ishlari o'quvchilarning mustaqil izlanish faoliyatini kuchaytirib, ularning ijodiy fikrlashini rivojlantirdi.

Biologiya fanining mazmuni tabiiy jarayonlar va tirik organizmlar faoliyati bilan bog'liq bo'lgani sababli, muammoli vaziyatlar yaratish uchun keng imkoniyatlarga ega. Bunday yondashuv o'quvchilarning biologik

jarayonlar mohiyatini chuqurroq anglashiga, sabab-oqibat bog'lanishlarini tahlil qilishiga hamda ilmiy xulosalar chiqarishiga yordam beradi.

STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish esa biologiya va zoologiya fanlarini boshqa fanlar bilan integratsiyalashgan holda o'qitish imkonini beradi. Fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning bilimlarini kengaytiradi, ularni real hayotiy muammolarni hal qilishga tayyorlaydi hamda kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Ayniqsa, modellashtirish, tajriba o'tkazish, loyiha ishlari va texnologik vositalardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy yondashuvini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Shunday qilib, biologiya darslarida muammoli ta'lim metodlari hamda zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Mazkur yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ilmiy izlanish ko'nikmalari hamda amaliy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi va biologiya ta'limining samaradorligini oshirishga imkon yaratadi.

Pedagogik tajriba natijalari biologiya darslarida muammoli o'qitish metodidan foydalanish o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatganini ko'rsatdi.

Tajriba guruhidagi o'quvchilarning biologiya faniga qiziqishi va darsdagi faolligi sezilarli darajada oshdi. Muammoli savollar va vaziyatlar o'quvchilarning tahliliy fikrlashini kuchaytirib, muammolarga kreativ yechim topish ko'nikmalarini shakllantirdi.

Quyidagi jadvalda tajriba va nazorat guruhlarini natijalari keltirilgan.

1-jadval: Muammoli o'qitish metodining STEAM yondashuv asosida o'quvchilarning kreativ fikrlashiga ta'siri

No	Ko'rsatkichlar	Tajriba guruhidan oldin (%)	Tajriba guruhidan keyin (%)	Nazorat guruhidan oldin (%)	Nazorat guruhidan keyin (%)
1	Biologiya faniga qiziqish	52	78	50	57
2	Mustaqil fikrlash darajasi	48	75	47	55
3	Muammoli vaziyatlarga yechim topish	45	73	44	53
4	Kreativ g'oyalar ilgari surish	40	70	39	50

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinib turibdiki, muammoli o'qitish metodidan foydalanilgan tajriba guruhida barcha ko'rsatkichlar sezilarli darajada oshganligi.

Tadqiqot natijalari biologiya darslarida muammoli o'qitish metodidan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam berishini ko'rsatdi. Muammoli o'qitish metodining asosiy afzalligi shundaki, u o'quvchilarni faol fikrlashga va mustaqil izlanishga undaydi.

Biologiya fanida ko'plab murakkab jarayonlar mavjud bo'lib, ularni tushuntirishda muammoli vaziyatlar yaratish o'quvchilarning bilimni chuqurroq o'zlashtirishiga yordam beradi. Masalan, ekologiya, genetika va evolyutsiya kabi mavzularda muammoli savollar qo'llash o'quvchilarning ilmiy tafakkurini rivojlantiradi.

Muammoli o'qitish metodidan foydalanish quyidagi pedagogik natijalarga olib keladi:

- o'quvchilarning mustaqil fikrlashi rivojlanadi;
- kreativ va tahliliy tafakkur shakllanadi;
- dars jarayonida faol ishtirok ta'minlanadi;
- biologiya faniga qiziqish ortadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Biologiya darslarida muammoli ta'lim metodlari hamda zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, muammoli ta'lim asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini faollashtiradi, ularni ilmiy muammolarni tahlil qilish, sabab-oqibat bog'lanishlarini aniqlash hamda asoslangan xulosalar chiqarishga yo'naltiradi.

Zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish esa o'quvchilarning fanlararo integratsiya asosida bilimlarni o'zlashtirishiga imkon yaratadi. Mazkur yondashuv biologiya, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika fanlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ochib berish orqali o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini kengaytiradi hamda ularning ijodiy yondashuvini rivojlantiradi. Amaliy tajribalar, modellashtirish ishlari, loyiha faoliyati va interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning ilmiy-tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Shuningdek, muammoli ta'lim metodlari va STEAM texnologiyalarini uyg'unlashtirib qo'llash o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi, ularning mustaqil izlanishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi hamda bilimlarni chuqur va barqaror o'zlashtirishga yordam beradi. Bunday yondashuv o'quvchilarning kreativ fikrlashi, tahliliy tafakkuri hamda muammolarni samarali hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, biologiya darslarida muammoli ta'lim metodlari va zoologiya fanini o'qitishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta'lim talablariga mos keluvchi samarali pedagogik yondashuv hisoblanadi. Mazkur yondashuv o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish, ularni ilmiy izlanishga yo'naltirish hamda biologiya ta'limining sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Tolipov O.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. Toshkent, 2019.
2. Azizxo'jaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. Toshkent, 2018.
3. Ishmuhamedov R. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent, 2020.
4. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2017.
5. Tolipova J.O. Biologiyani o'qitishda pedagogik texnologiyalar (darslik) Toshkent-2011
6. Ergasheva G.S. Biologiyada axborot- kommunikatsiya texnologiyalari (o'quv qo'llanma) Toshkent-2011 (Bakalavriat).
7. Hayitov A. E., Aslanova X. G. Use of students'logical thinking elements in teaching zoology in higher education institutions //Journal of Universal Science Research. – 2023. – T. 1. – №. 10. – C. 166-169.
8. Hayitov A. Bo'lajak biologiya o'qituvchisining amaliy mashg'ulotlarni loyihalashtirishning nazariy-metodik asoslari // Biologiyaning zamonaviy tendensiyalari: muammolar va yechimlar. – 2023. – T. 1. – №. 5. – C. 805-807.
9. Hayitov A. Xorijiy davlatlarda biologiya o'qituvchilarini tayyorlash tajribasi va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari //Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2025. – T. 3. – №. 8.
10. Hayitov A. E., Umirzaqova G. E. Biologiya darslarida laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish metodikasi //Экономика и социум. – 2025. – №. 7-2 (134). – C. 114-120.
11. Hayitov A. E., Ibragimov H. R., Saidabdullayev A. M. Botanika fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish bosqichlari // Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – C. 228-231.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.